

А. В. Глущенко, студентка

Науковий керівник: **К. С. Бурунзус**, викладач кафедри обліку та економічного аналізу
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, м. Миколаїв, Україна

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ключові слова: аналіз, підприємство, розвиток, оперативний аналіз, стратегічний аналіз.

Аналіз як прийом людського мислення та інструмент пізнання навколишнього середовища існує з давніх-давен. Його історія починається із давніх греків, коли з'явилися перші теоретичні узагальнення в роботах Платона й Арістотеля. У XIX ст. аналіз було поглиблено і розширено в Англії, Німеччині, Франції та інших країнах. В Україні розвиток економічного аналізу припадає на початок XX століття. Було проведено значну роботу з розвитку теорії економічного аналізу та вдосконалення його методики [4].

Нині в умовах ринкової економіки для підприємців величезного значення набуває оцінка фінансового стану підприємства, що реалізується через економічний аналіз. Він дозволяє оцінити платоспроможність, ефективність та прибутковість діяльності, виявити недоліки, спрогнозувати розвиток у майбутньому, прийняти обґрунтоване економічне рішення, що й обумовлює його актуальність.

Можна сказати, що економічний аналіз є досить розвинутою наукою у теоретичному плані. Проте вона і досі знаходиться у стані розвитку, адже ще повністю не відповідає новим вимогам проведення фінансової роботи підприємства в умовах розвитку ринкової економіки.

Сьогодні економічний аналіз стає вагомим інструментом в оптимізації облікової, податкової, інвестиційної, кредитної, маркетингової політики підприємств. Разом з тим, сформований практичний досвід свідчить про те, що можливості економічного аналізу для вирішення цих проблем повною мірою не реалізуються на багатьох підприємствах [5].

Розвиток сучасних комп'ютерних технологій створює належні умови для вдосконалення оперативного аналізу роботи підприємств, який є системою щоденного спостереження та оцінювання відхилень фактичного стану досліджуваного об'єкта від регламентованих показників, визначення причин і можливих наслідків таких відхилень, розроблення механізмів швидкого втручання у господарські процеси з метою забезпечення ефективного функціонування господарюючого суб'єкта. Перевага оперативного аналізу полягає в його дієвості, тобто в можливості керівництва своєчасно втручатися в господарські процеси для надання їм бажаної спрямованості [1].

Економічний розвиток країни значною мірою обумовлений рівнем інвестиційної діяльності, яка тією чи іншою мірою властива будь-якому підприємству. При великому виборі видів інвестицій підприємство постає перед необхідністю обирати варіант інвестиційного рішення, що неможливе без урахування таких факторів: вид інвестиції, вартість інвестиційного проекту, обмеженість фінансових ресурсів, доступних для інвестування, ризик, пов'язаний з прийняттям того чи іншого рішення тощо. В умовах інфляції, розвитку фінансового ринку, появи можливостей для отримання економічних вигід від здійснення фінансових вкладень зростає потреба в комплексних дослідженнях власних інвестиційних можливостей, ефективності капітальних і фінансових вкладень. Як наслідок, особливої актуальності набувають методи аналізу та оцінки ефективності інвестиційних проектів [2]. Саме тому перспективним напрямком економічного аналізу стає інвестиційний аналіз. Необхідна подальша адаптація зарубіжного досвіду в цій галузі до реалій української економіки і розробка власних комплексних методик інвестиційного аналізу, які враховують особливості функціонування вітчизняних підприємств.

Нині ефективне функціонування підприємства визначається тим, наскільки вдало воно взаємодіє із зовнішнім середовищем. Це можливе за умови здійснення підприємством стратегічного управління [4].

Стратегічний аналіз можна розглядати як інструмент обґрунтування стратегічних рішень, який враховує внутрішні можливості підприємства і стан зовнішнього середовища при прогнозуванні можливих змін та ризиків, які у зв'язку з цим виникають. Стратегічний аналіз як

сучасний напрям розвитку класичного економічного аналізу нині перебуває на етапі динамічного розвитку як у теоретичному, так і в методичному плані. Концепція стратегічного аналізу потребує серйозної уваги з боку як науковців, так і практиків [3]. Проведення стратегічного аналізу розвиває в менеджерів здатність до стратегічного мислення й тим самим створює основу для впровадження в організацію концепції стратегічного управління [4].

Також вагоме місце сьогодні посідає маркетингова діяльність підприємств, що втілюється у формуванні стилю мислення керівника з пріоритетною орієнтацією на запит споживача, у підтримці конкурентоспроможних позицій, максимальному використанні сприятливих умов участі на ринку тощо. Це зумовлює розширення сфери аналітичних досліджень, зміну їх цільової орієнтації, трансформацію загальної моделі комплексного економічного аналізу в цілому [4].

Одним із найефективніших видів аналізу господарської діяльності є функціонально-вартісний аналіз, що забезпечує виявлення резервів економії матеріальних, трудових і грошових ресурсів на виробництво продукції. Розширення сфери застосування функціонально-вартісного аналізу в управлінській діяльності актуальне в сучасних економічних умовах [2]. Перспективи подальшого розвитку функціонально-вартісного аналізу полягають і в тому, щоб впроваджувати в його методіку економіко-математичні методи і комп'ютерні технології оброблення інформації, а на загальнодержавному рівні – узагальнювати досвід проведення функціонально-вартісного аналізу в різних галузях з метою його популяризації та вдосконалення [4].

Загалом для покращення діяльності економічного аналізу на підприємствах необхідно створити його єдину систему, яка б інтегрувала аналіз діяльності на всіх рівнях. З цим має бути пов'язана і система різнострокових прогнозів, що базувалася б на виявлених аналізом закономірностях і тенденціях. Водночас належить створити єдину обґрунтовану систему оцінювальних показників ефективності діяльності підприємства.

Також для підвищення ефективності діяльності підприємства необхідно забезпечити комплексність аналізу. Комплексний аналіз є основою управлінської інформаційної системи, важливим елементом розроблення науково обґрунтованих планів і підготовки управлінських рішень, інструментом оперативного контролю прийнятих рішень, дієвим засобом запобігання неефективній господарській діяльності та виявлення внутрішньогосподарських резервів [4].

Отже, сьогодні економічний аналіз є динамічно розвиненою системою, яка перебуває на етапі розвитку. Завдання економістів полягає в тому, щоб, зберігши кращі традиції економічної думки, перейняти найбільш корисний досвід сучасного зарубіжного та вітчизняного аналізу та отримати дієвий інструмент для підвищення ефективності виробництва [4].

Список використаних джерел: 1. *Грабовецький Б. Є.* Економічний аналіз : [навч. посіб.] / Б. Є. Грабовецький. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 256 с. 2. *Мних Є. В.* Економічний аналіз : підручник / Є. В. Мних. – К. : Знання, 2011. – 630 с. 3. *Парасій-Вергуненко І. М.* Еволюція розвитку економічного аналізу в стратегічно-орієнтованій системі управління / І. М. Парасій-Вергуненко // *Фінанси, облік і аудит.* – 2011. – № 18. – С. 328–335. 4. *Петрицька О. С.* Економічний аналіз: перспективи розвитку / О. С. Петрицька // *Проблеми і перспективи економіки та управління.* – 2015. – № 3 (3). – С. 67–71. 5. *Петрицька О. С.* Напрямки розвитку економічного аналізу в сучасних умовах / О. С. Петрицька // *Вісник Запорізького національного університету.* – 2012. – № 4 (16). – С. 131–136. 6. *Черниш С. С.* Огляд методик аналізу інвестиційної привабливості підприємства / С. С. Черниш // *Інноваційна економіка.* – 2013. – № 5. – С. 87–92.

УДК 657.6

М. В. Михалик, студентка

Науковий керівник: **Т. І. Воскресенська**, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку та аналізу Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРВІСНОЇ ВАРТОСТІ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ, СТОРЕНІХ ПІДПРИЄМСТВОМ САМОСТІЙНО

Ключові слова: нематеріальні активи, програмне забезпечення, інвентаризація нематеріальних активів, ноу-хау, бізнес проект.

Всеохоплюючий динамізм економічних процесів призвів до посилення конкуренції між економічними суб'єктами. З метою підвищення власних конкурентних переваг у порівнянні з конкурентами перед підприємствами постала необхідність застосування у виробничо-